

SIYOSIY YETAKCHINING ZAMONAVIY IMIJINI SHAKLLANTIRISH.

Ochilov Jasur To'liqin o'g'li

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston

Milliy universiteti talabasi

Ochilovjasur101@gmail.com

Tel:99894-021-29-40

Annotatsiya: Ushbu maqola siyosiy yetakchi va yetakchilarni imjini shakllantirish omillarning ahamiyatiga bag'ishlangan bo'lib, bugungi kun talablariga javob beruvchi yetakchilarni shakllantirish va uning kompetenti, fazilatlarini va salohiyatini aniqlash va rivojlantirishda zamonaviy imijni zarurligi ochib berilgan.

Аннотация: Статья посвящена значению политических лидеров и факторам формирования имиджа лидеров, раскрытию потребности современного имиджа в формировании лидеров, отвечающих требованиям сегодняшнего дня, выявлению и развитию их компетенций, качеств и потенциала.

Abstract: This article is devoted to the importance of political leaders and factors shaping the image of leaders, revealing the need for a modern image in shaping leaders who meet today's requirements and identifying and developing their competencies, qualities, and potential.

Kalit so'zlar: siyosiy yetakchi, boshqaruv, rahbar, zamonaviy imi, global, kompetensiya, nutq, Shaxsiy brend, Intellektual yetakchilik, notiqlik san'ati.

Ключевые слова: политический лидер, менеджмент, лидер, современная идентичность, глобальный, компетентность, речь, личный бренд, интеллектуальное лидерство, ораторское искусство.

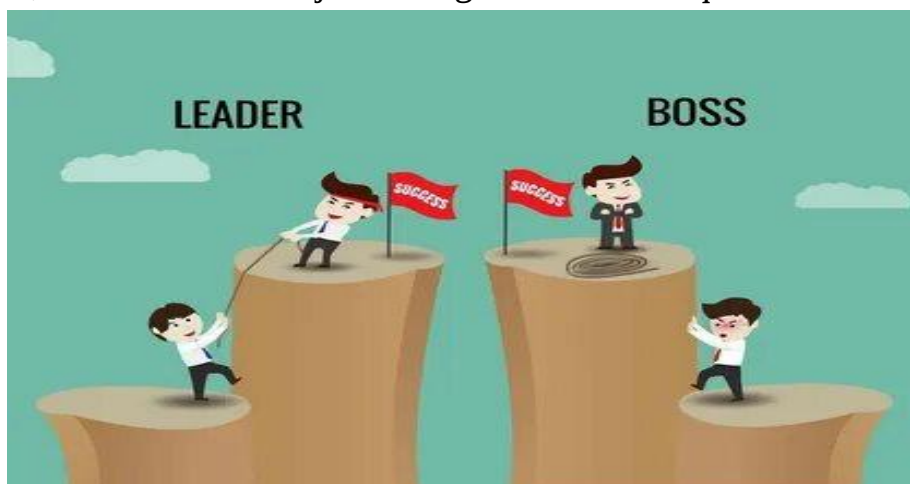
Keywords: political leader, management, leader, modern identity, global, competence, speech, Personal brand, Intellectual leadership, oratory.

REJA:

- 1.Siyosiy yetakchining imjini shakllantirishda nutq va notiqlik mahorati
- 2.Siyosiy yetakchining imjini shakllantirishda imijmekerlar o'rni
- 3.Xorijiy mamlakatlar tajribasida yetakchi imijini shakllantirish va takomillashtirish masalalri

Kirish. Inglizcha "lider" so'zi "yetakchi" shaxs degan ma'noni anglatadi. U jamiyatdagi insonlarni birgalikdagi hayotiy faoliyatini birlashtirish uchun turli shaxslarga har tomonlama ta'sir ko'rsatishga qodir. Juda ko'pchilik lider atamasini rahbar atamasi bilan sinonim sifatida ko'radi. Aslida esa unday emas. Albatta ijtimoiy

hayotimizda rahbar maqomi yuqori turuvchi status hisoblanadi. Lekin rahbar maqomi lider maqomidan quyida turadi. Rahbar buyruq berishni biladi holos. Lider esa qo'ldan kelgan yordamni ayamaydi. Yana ham aniqrog'i aytadigan bo'lsak, Lider o'zi to'g'ri deb bilgan ishni qiladi. Rahbar esa to'g'ri ish qiladi, ya'ni yuqoridan qanday topshiriq bo'lsa ham qilaveradi. U jamiyatga foydalimi yoki yo'q o'ylab ham o'tirmaydi. Shunday qilib, rahbar individual jamoaning manfaatlarini qondiradi holos.

Siyosiy yetakchining imijini shakllanishida nutq va notiqlik mahorati

Siyosiy yetakchining imijini shakllantirishda nutq va notiqlik mahorati muhim o'rin tutadi. Har qanday siyosiy yetakchi uchun uning nutqi ommaga ta'sir qilish vositasi bo'lib, auditoriya bilan bog'lanish, ularning e'tiborini jalb qilish va o'z g'oyalarini samarali yetkazish imkonini beradi. Nutqning ta'sirchanligi nafaqat yetakchining shaxsiy fazilatlari, balki uning siyosiy maqsadlari va ijtimoiy muhit bilan ham bevosita bog'liqdir.

Tarixiy jihatdan olib qaralganda, qadimgi davrlardan buyon buyuk siyosiy shaxslarning muvaffaqiyati ko'p jihatdan ularning notiqlik san'atiga bog'liq bo'lgan. Masalan, qadimgi Yunonistonda Demosten va Aristotel kabi notiqlar siyosiy sahnada yetakchilik qilishda so'z san'atining kuchini namoyon qilganlar. Rim imperiyasida esa Mark Tulliy Sitseron o'zining ta'sirchan nutqlari bilan xalq va senatni o'z tomoniga og'dira olgan. Sharqda esa Nizom-ul-Mulk kabi siyosiy arboblardan mutafakkirlar hukmdorlarning nutqiy mahoratini davlat boshqaruvida hal qiluvchi omil sifatida ko'rishgan.

Zamonaviy siyosatda notiqlik san'ati ilg'or texnologiyalar bilan uyg'unlashgan holda rivojlanmoqda¹. Bugungi kunda siyosatchilar nafaqat an'anaviy minbar nutqlari, balki televideniye, ijtimoiy tarmoqlar va turli media vositalari orqali ham o'z ta'sir doirasini kengaytirish imkoniga ega. Mashhur yetakchilar – Jon Kennedi, Martin Lyuter King, Margaret Tetcher va Barak Obama kabi shaxslarning muvaffaqiyatida ularning nutqiy mahorati katta rol o'ynagan. Ularning nutqlari odatda aniq tuzilishga, chuqur mantiqiy asosga va auditoriyani ruhlantirish qobiliyatiga ega bo'lgan.

¹ Meliyev B. Zamonaviy yetakchilik konsepsiyasi. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2018.

Notiqlik san'ati yetakchining xarizmatik obrazini yaratishda muhim omillardan biri sanaladi. Har bir so'z, ohang, tana tili va pauzalar – bularning barchasi ommaga ta'sir o'tkazishda ishlatiladigan vositalardir. Muvaffaqiyatli siyosiy nutq odatda aniq va lo'nda bo'lib, hissiy jihatdan boy va auditoriyaning ehtiyojlariga mos bo'lishi lozim. Ayniqsa, saylovoldi kampaniyalari, diplomatik uchrashuvlar va muhim siyosiy bayonotlarda nutqning ta'sirchanligi g'oyalar muvaffaqiyatining kaliti bo'lib xizmat qiladi.

Shuningdek, notiqlik san'ati siyosiy yetakchining ishonchliligini oshiradi. Raqamli texnologiyalar asrida ommaviy axborot vositalari orqali yetakchilarning nutqlari keng auditoriyaga yetib borishi sababli, har bir so'z, imo-ishora va harakat xalq orasida katta aks-sado berishi mumkin. Shu boisdan, yetakchilar o'z nutqiy mahoratini takomillashtirish uchun maxsus mutaxassislar – nutq murabbiylari, kommunikatsiya bo'yicha ekspertlar va imijmeykerlar xizmatidan foydalanadilar.

Quyida siyosiy yetakchining notiqlik mahorati bilan bog'liq muhim voqealar, shaxslar va jadval ko'rinishidagi ma'lumotlar keltirilgan:

Olimlar	Olib borgan ishlari
Platon 427-347 m.av.	Platon notiqlik va davlat boshqaruvi haqida asarlar yozgan.
Aristotel 384-322 m.av.	Aristotel notiqlik san'ati haqida "Ritorika" asarini yaratgan.
Yuliy Sezar 44 m.av.	Yuliy Sezar Rimda kuchli nutqlar orqali o'z hokimiyatini mustahkamlashga erishgan.
Abraham Linkoln 1863	Abraham Linkolnning Gettysburg nutqi AQSh tarixidagi eng ta'sirli nutqlardan biri bo'ldi.
Uinston Cherchill 1940	Uinston Cherchillning "Biz hech qachon taslim bo'lmaymiz" nutqi ikkinchi jahon urushi davrida Britaniya xalqining ruhiyatini ko'tarishga xizmat qilgan.
Martin Lyuter King 1963	Martin Lyuter Kingning "Mening orzuyim bor" nutqi AQSh fuqarolik huquqlari harakatining ramziga aylangan.
Ronald Reygan 1987	Ronald Reygan Berlin devori oldida "Janob Gorbachyov, bu devorni qulatishingizni so'rayman!" nutqini so'zlab, sovuq urushni tugatish yo'lida muhim rol o'ynagan.
Barak Obama 2008	Barak Obama o'zining tarixiy prezidentlik kampaniyasida ta'sirchan notiqligi bilan xalqni birlashtirgan.

Siyosiy yetakchining imijini shakllantirishda nutq va notiqlik mahorati asosiy o'rinlardan birini egallaydi. Ta'sirchan nutq yetakchiga ommaning ishonchini qozonish, o'z g'oyalarni samarali yetkazish va siyosiy sahnada muvaffaqiyat qozonish imkonini beradi. Shu sababli, zamonaviy siyosatchilar uchun notiqlik san'atini puxta egallash va rivojlantirish dolzarb masalalardan biri bo'lib qolmoqda.

Siyosiy yetakchining nutq va notiqlik mahorati uning imijini shakllantirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'lib, jamoatchilikka ta'sir o'tkazish, ishonchni oshirish va siyosiy g'oyalarni yetkazish vositasi hisoblanadi. Yetakchining nutqi auditoriyaning ma'naviy va hissiy ehtiyojlarini qondirishi, ularni ruhlantirishi va maqsad sari yo'naltirishi lozim. Shuning uchun ham tarixiy va zamonaviy siyosiy yetakchilar o'z nutqiy mahoratini takomillashtirish uchun maxsus tayyorgarlikdan o'tishadi, turli ritorik usullar va ta'sirchan uslublardan foydalanishadi².

Siyosiy notiqlikda ovoz ohangi, tana tili va pauzalar ham katta ahamiyatga ega. Yetakchining ovoz diapazoni, ohangi va tempi uning ta'sirchanligini oshiradi. Masalan, AQSh sobiq prezidenti Barak Obama o'z nutqlarida ovozinining dinamikasini mahorat bilan boshqarib, tinglovchilarga kuchli ta'sir o'tkaza olgan. Shuningdek, tana tili – qo'l harakatlari, yuz ifodalari va imo-ishoralar nutq mazmunini boyitib, yetakchining auditoriya bilan yaqinroq muloqot o'rnatishiga xizmat qiladi. Bunga misol sifatida Buyuk Britaniyaning sobiq bosh vaziri Uinston Cherrchillni keltirish mumkin. Uning nutqlari nafaqat mazmunan, balki ovoz ohangi va ishora harakatlari jihatdan ham ta'sirchan bo'lgan.

Zamonaviy texnologiyalar siyosiy yetakchilarning nutqiy mahoratini yanada muhim omilga aylantirdi. Axborot asrida siyosatchilarning nutqlari real vaqt rejimida ommaviy axborot vositalari orqali keng auditoriyaga yetib boradi. Shu sababli, siyosiy yetakchilar omma oldida chiqish qilishdan oldin, ularning ta'sir kuchi va kommunikatsion strategiyalarini oldindan ishlab chiqadilar. Masalan, saylovoldi kampaniyalari davomida nomzodlar maxsus media-treninglardan o'tib, o'z nutq uslubini takomillashtirishga harakat qilishadi.

Quyida esa Siyosiy yetakchilarning nutqiy mahorati bo'yicha taqqoslash jadvalini ko'rib chiqamiz:

Yetakchi	Nutq uslubi	Emotsional ta'sir	Lozung va shiorlar	Imijga ta'siri
Uinston Cherrchill	Murakkab va kuchli	Juda yuqori	Milliy birlik va kurash	Britaniya xalqining ruhiyatini mustahkamladi

² Bobur Sh. Ommaviy kommunikatsiya nazariyalari. – Toshkent: Universitet, 2020.

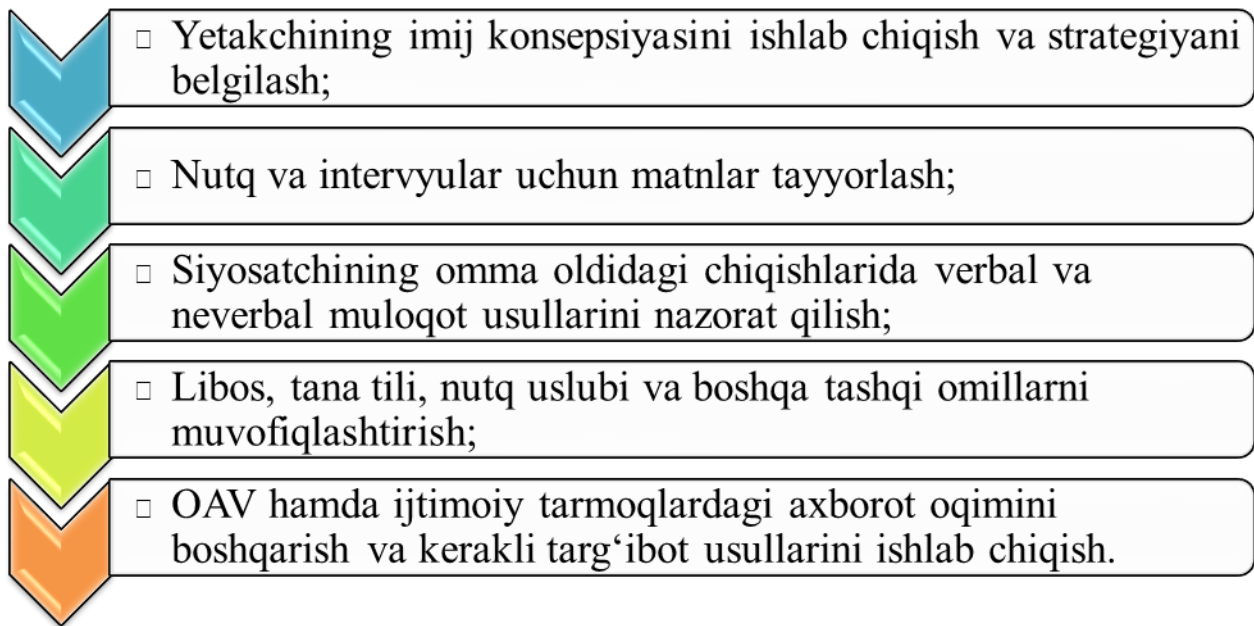
Martin Lyuter King	She'riy va hissiyotli	Juda yuqori	“Mening orzuyim bor”	Fuqarolik huquqlari harakatining yetakchisi sifatida tanildi
Ronald Reygan	Oddiy va aniq	O‘rtacha yuqori	“Amerika uchun yangi tong”	Optimistik va ishonchli imij yaratdi
Barak Obama	Soddalik va shijoat	Juda yuqori	“Yes, we can”	Umid va birlik ramziga aylandi

Siyosiy yetakchi imijini shakllantirishda notiqlik mahorati hal qiluvchi omillardan biridir. Nutqning mantiqiy tuzilishi, emotsional jihatdan ta'sirchanligi va aniq maqsadga yo'naltirilganligi siyosatchining xalq bilan yaqin bo'lishini ta'minlaydi. Buyuk yetakchilarning tarixiy nutqlari shuni ko'rsatadiki, samarali yetakchilik faqatgina kuchli nutq orqali emas, balki harakat va amaliy ish bilan ham qo'llab-quvvatlanishi lozim. Shu sababli, siyosiy yetakchi nutq san'atini puxta egallash bilan birga, uning mazmuni va ta'sirini oshirish yo'lida doimiy ravishda ishlashi zarur.

Siyosiy yetakchining imijini shakllantirishda imijmeykerlarning o'rni

Siyosiy yetakchining imiji – bu faqat uning shaxsiy fazilatlari yoki tabiiy iste'dodi natijasi emas, balki puxta o'ylangan strategik ish jarayonidir. Ushbu jarayonda imijmeykerlarning o'rni nihoyatda muhim bo'lib, ular yetakchining tashqi ko'rinishi, nutq uslubi, ijtimoiy tarmoqlardagi faolligi va omma oldidagi chiqishlarini boshqarishga yordam beradilar. Bugungi kunda siyosiy yetakchilarning muvaffaqiyatli imijini yaratish uchun jamoaviy yondashuv talab qilinadi va bunda imijmeykerlar markaziy rol o'ynaydi.

Imijmeyker kim va uning vazifalari nimalardan iborat? Imijmeyker – bu siyosiy arbobning obro'si va ommaviy imijini shakllantirishga mas'ul bo'lgan mutaxassis. U yetakchining har bir qadamini ommaviy axborot vositalari orqali qanday qabul qilinishini rejalashtiradi va yo'naltiradi. Asosiy vazifalar quyidagilardan iborat:

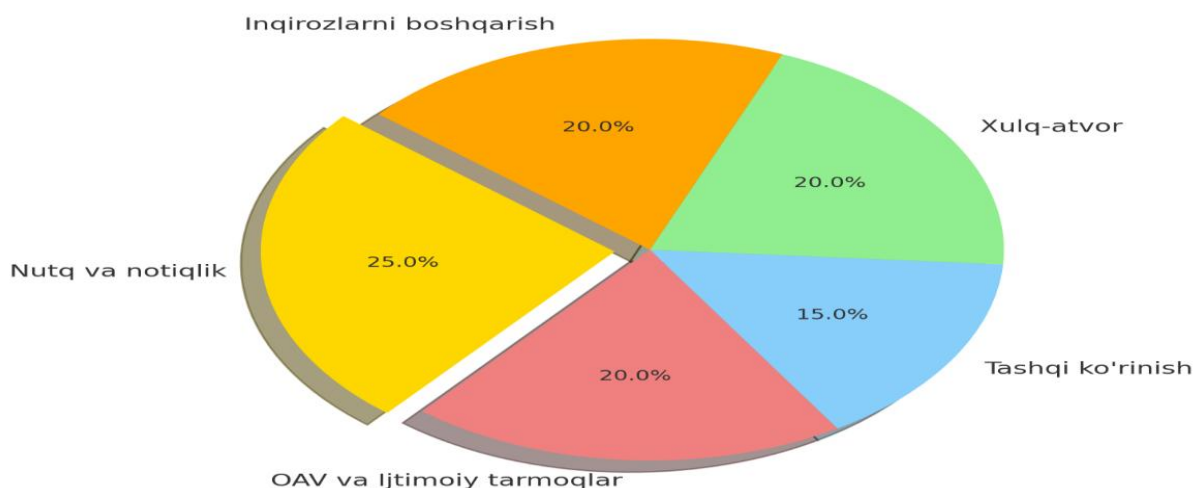
Siyosiy yetakchi imijini shakllantirishda imijmeykerlarning ta'siri. Siyosiy liderning imiji tasodifiy shakllanmaydi. U turli kommunikatsion texnologiyalar, psixologik usullar va marketing strategiyalari orqali yaratiladi. Imijmeykerlar quyidagi jihatlar orqali yetakchining ommaviy idrokini shakllantiradilar:

Vizual va tashqi ko'rinishning uyg'unligi – Yetakchining tashqi ko'rinishi uning imijiga mos bo'lishi shart. Masalan, Barak Obama yoki Emmanuel Makronning klassik va zamonaviy kiyinish uslubi ularga yosh, energiyaga boy yetakchi sifatida ko'rinish beradi.

Imijmeykerlar siyosiy yetakchining jamiyat oldidagi qiyofasini yaratish, boshqarish va rivojlantirish bilan shug'ullanuvchi asosiy strategik mutaxassislaridir. "Ularning vazifasi nafaqat yetakchining ijtimoiy-siyosiy maydondagi muvaffaqiyatini ta'minlash, balki uning uzoq muddatli siyosiy barqarorligini saqlab qolishdan ham iborat³. Bugungi siyosiy muhitda kuchli imij strategiyasiga ega bo'lgan rahbarlarga uzoq muddatli muvaffaqiyatga erishishlari mumkin.

³ Марченко М.Н., Дерябина Е.М. Теория государства и права России: учебное пособие: в 2 т. Т. 1. Государство. — "Проспект", 2019 г.

Siyosiy yetakchining imijini shakllantirish omillari

Siyosiy yetakchining imijini shakllantirishda muhim omillarni aks ettiruvchi diagramma.

Siyosiy yetakchining imijini shakllantirishda imijmeykerlarning o'rni beqiyos bo'lib, ular siyosiy shaxsning jamoatchilik oldidagi qiyofasini yaratish va uni maqsadli auditoriya oldida samarali taqdim etish jarayonida muhim rol o'ynaydi. Imijmeykerlar yetakchining tashqi ko'rinishi, nutqi, tanlov oldidan saylovchilar bilan ishlash strategiyasi, ommaviy axborot vositalaridagi chiqishlari hamda ijtimoiy tarmoqlardagi faolligini shakllantirishga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ular siyosiy yetakchining xatti-harakatlarini kuzatib, jamoatchilik tomonidan qanday qabul qilinayotganini tahlil qiladi va kerakli o'zgarishlarni kiritish bo'yicha tavsiyalar beradi.

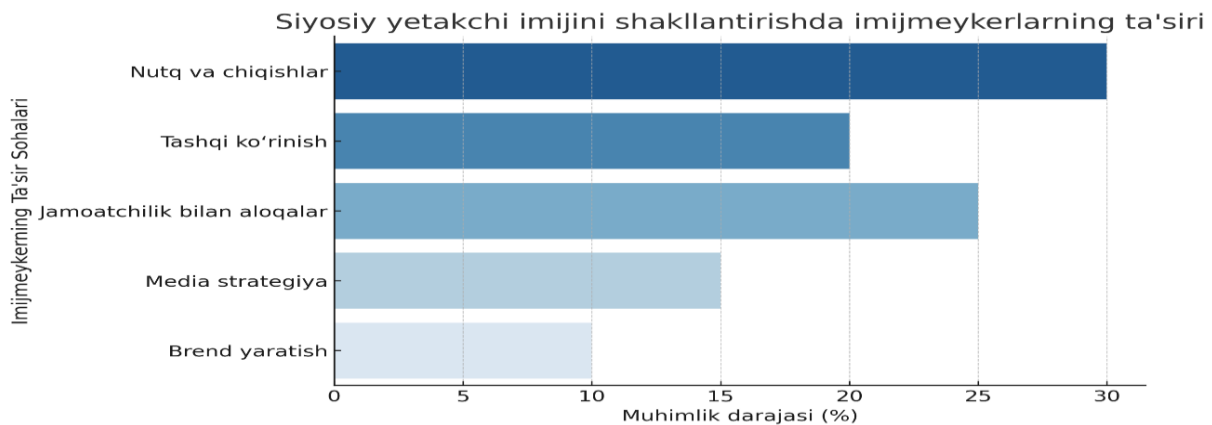
“Siyosiy imijni yaratishda imijmeykerlar psixologiya, sotsiologiya, marketing va PR texnologiyalaridan foydalanib, yetakchining individual xususiyatlarini kuchaytirishga, uning zaif tomonlarini esa kamaytirishga harakat qiladi”⁴. Masalan, yetakchining nutqida ta'sirchan ritorik usullardan foydalanish, uning libos uslubini ma'lum bir davr yoki vaziyatga moslashtirish, auditoriyaga yoqadigan xulq-atvor shakllarini tavsiya etish imijmeykerlarning vazifalaridan biri hisoblanadi. Zamonaviy texnologiyalar rivojlanishi natijasida sun'iy intellekt va big data asosida jamoatchilik kayfiyatini o'rganish, maqsadli auditoriya ehtiyojlarini tahlil qilish va shunga mos strategiyalar ishlab chiqish imkoni paydo bo'ldi⁵.

Imijmeykerlar nafaqat saylovoldi kampaniyalarida, balki butun siyosiy faoliyat davomida yetakchining jamoatchilik bilan aloqalarini boshqarib boradi. Ular yetakchining siyosiy nutqlari, xatti-harakatlari, jamoatchilik bilan muloqot strategiyasini optimallashtirish, qarorlarini ommaga to'g'ri yetkazish hamda tanqidiy vaziyatlarda inqirozli kommunikatsiyalarni samarali boshqarish bilan shug'ullanadi. Shunday qilib, siyosiy imijni shakllantirish jarayonida imijmeykerlar yetakchining

⁴ Марченко М.Н., Дерябина Е.М. Теория государства и права России: учебное пособие: в 2 т. Т. 1. Государство. — "Проспект", 2019 г.

⁵ To'xtasinov B. Siyosiy texnologiyalar. — Toshkent: Fan, 2021.

ijtimoiy qabul qilinish darajasini oshirish, uning mavqeini mustahkamlash va uzoq muddatli ijobiy obrazni yaratishda asosiy figuraga aylanadi.

Yuqorida siyosiy yetakchi imijini shakllantirishda imijmeykerlarning ta'sir ko'rsatish diagrammasini ko'rishimiz mumkin.

Siyosiy yetakchining imijini shakllantirishda imijmeykerlarning o'rni tobora muhim ahamiyat kasb etib bormoqda. Siyosiy jarayonlarda jamoatchilik fikrini shakllantirish va yetakchining ijtimoiy obrazini yaratish nafaqat shaxsiy xususiyatlarga, balki professional yondashuvlarga ham bog'liq. Imijmeykerlar yetakchining har bir harakati, uslubi, kommunikatsion strategiyasi va axborot maydonidagi ishtirokini rejalashtirishda asosiy rolni bajaradi. Ular siyosiy shaxsiyatning imidjini o'ziga xos xususiyatlar asosida shakllantiradi va uni muayyan guruhlar orasida ma'qullanishiga yo'naltiradi.

Bugungi kunda imijmeykerlar yetakchilarning saylovoldi kampaniyalari davomida jamoatchilik bilan aloqa qilish, nutq tuzish, libos tanlash, kamera oldida o'zini tutish kabi jihatlariga alohida e'tibor qaratmoqda. Ijtimoiy tarmoqlarning rivojlanishi natijasida siyosiy yetakchilar o'z auditoriyasi bilan bevosita aloqaga kirishish imkoniyatiga ega bo'ldi, bu esa imijmeykerlarning ish uslubiga yangicha yondashuvlarni talab qiladi. Shu sababli, bugungi kunda siyosiy imijni boshqarish murakkab, lekin nihoyatda zarur jarayon hisoblanadi⁶.

Siyosiy yetakchining imijini shakllantirishda imijmeykerlarning o'rni juda katta bo'lib, bu jarayonni turli jihatlar asosida tahlil qilish mumkin.

1. Imijmeykerlarning asosiy vazifalari.

Imijmeykerlarning faoliyatini va ularning yetakchining siyosiy muvaffaqiyatiga ta'sirini kengroq tahlil qilib, real misollar bilan tushuntirib berishga harakat qilamiz:

jamoatchilik e'tiborini jalb qilish – yetakchi qanday masalalarga e'tibor qaratishi va qanday mavzularda gapirishini rejalashtirish;

tashqi ko'rinish va imidjni boshqarish – libos tanlash, tana tili, yuz ifodasi va imo-ishoralar siyosiy yetakchining imijiga ta'sir qiladi;

⁶ Rafiqov A. Siyosiy tafakkur va kommunikatsiya. – Toshkent: Fan, 2017.

nutq va muloqot strategiyasini ishlab chiqish – qanday soʻzlardan foydalanish, ohang va taʼsirchan nutq uslubini ishlab chiqish muhim;

siyosiy kampaniyalarni rejalashtirish – saylovoldi targʻibotida samarali strategiyalar ishlab chiqish va ularni jamoatchilikka taʼsir qilish vositasi sifatida ishlatish;

krizis boshqaruvi – siyosiy yetakchining ijtimoiy tarmoqlardagi yoki OAV dagi imijiga putur yetgan holatlarda bu jarayonni boshqarish.

AQSh prezidenti Barak Obama oʻzining saylovoldi kampaniyasi davomida jamoatchilik bilan bevosita aloqaga kirishish uchun sotsial tarmoqlarni muvaffaqiyatli ishlatgan. Uning PR jamoasi va imijmeykerlari uni ishonchli yetakchi sifatida koʻrsatish uchun samimiy nutqlardan va bevosita xalqqa murojaat qilish strategiyasidan foydalangan.

2. Imijmeykerlar va ommaviy axborot vositalari bilan ishlash

Imijmeykerlar ommaviy axborot vositalari bilan yaqin hamkorlikda ishlaydi va ular orqali yetakchining imijini oshirishga harakat qiladi. Televizion chiqishlar, intervyular, maqolalar va matbuot anjumanlari siyosiy yetakchining jamoatchilik eʼtiborini jalb qilishdagi asosiy qurollaridan biridir.

Buyuk Britaniya sobiq bosh vaziri Margaret Tetcher imijini shakllantirishda uning imijmeykerlari oʻziga xos uslubdan foydalangan. Masalan, uning ovozi juda baland va qattiq edi, lekin maxsus mutaxassislar yordamida u oʻz nutqini aniq va ishonchli yetkazishga oʻrgangan. Shuningdek, Tetcher oʻzini kuchli va qatʼiyatli rahbar sifatida namoyish qilish uchun har doim rasmiy va ishbilarmon uslubda kiyingan.

3. Siyosiy yetakchining shaxsiy brendini yaratish

Imijmeykerlar yetakchining shaxsiy brendini yaratishda ham katta ahamiyatga ega. Ular yetakchining oʻziga xos jihatlari ajratib koʻrsatish va uni raqobatchilaridan farqlashga qaratilgan strategiyalar ishlab chiqadi.

Fransiya prezidenti Emmanuel Makron yosh va dinamik yetakchi sifatida tanilgan. Uning imijini yaratishda imijmeykerlari Makronni anʼanaviy siyosatchilar doirasidan chiqib, innovatsion va zamonaviy yetakchi sifatida koʻrsatishga harakat qilishdi. U klassik diplomat uslubidan koʻra, koʻproq ochiq va samimiy muloqotga eʼtibor qaratdi.

4. Ijtimoiy tarmoqlar va digital PR ning oʻrni

Bugungi kunda siyosiy yetakchilarning imijini shakllantirishda ijtimoiy tarmoqlarning oʻrni juda katta. Imijmeykerlar yetakchining Instagram, Twitter, Facebook va TikTok kabi platformalardagi kontentini rejalashtirib, unga omma orasida ijobiy imij yaratishga yordam beradi.

Imijmeykerlar siyosiy yetakchining xalq oldidagi qiyofasini yaratish, uni targʻib qilish va mustahkamlash uchun maxsus strategiyalar ishlab chiqadilar. Ular yetakchining shaxsiy fazilatlari, siyosiy pozitsiyasi va jamoatchilik bilan muloqot

qilish usullarini sinchkovlik bilan tahlil qilib, eng samarali kommunikatsiya usullarini tanlaydi. Shu bilan birga, imijmeykerlar yetakchining jamoatchilik bilan qanday aloqa o'rnatishini rejalashtiradi. Bu jarayonda nutq va notiqlik san'ati, tana tili, ovoz balandligi va nutq uslubi kabi jihatlar katta ahamiyat kasb etadi.

Imijmeykerlar siyosiy yetakchining xalq oldidagi qiyofasini shakllantirishda va mustahkamlashda muhim o'rin tutadi. Ularning samarali faoliyati yetakchining muvaffaqiyatiga, xalq orasida mashhurligi va uzoq muddatli siyosiy faoliyatiga katta ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, zamonaviy siyosiy maydonda imijmeykerlar yetakchilar uchun strategik sherik bo'lib xizmat qiladi.

Siyosiy yetakchining imijini shakllantirishda imijmeykerlarning roli beqiyosdir. Ular yetakchining obro'-e'tiborini oshirish, uni ijobiy qiyofada namoyon etish va jamoatchilik e'tiborini jalb qilish uchun turli usullardan foydalanadilar. Quyidagi umumiy xulosalar imijmeykerlarning siyosiy jarayondagi o'rnini yanada yaxshiroq tushunishga yordam beradi.

Xorijiy mamlakatlar tajribasida yetakchi imijini shakllantirish va takomillashtirish masalalari

Dunyoning turli mamlakatlarida siyosiy yetakchining imijini shakllantirish va uni takomillashtirish bo'yicha turli tajribalar mavjud. Ushbu jarayon yetakchining shaxsiy fazilatlari, milliy an'analar, siyosiy muhit va zamonaviy kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanish darajasiga bog'liq.

G'arb mamlakatlarida siyosiy yetakchilarning imijini shakllantirishda PR-texnologiyalar va media vositalarining roli katta. Masalan, AQSh prezidentlari imijini yaratish va targ'ib qilishda matbuot kotiblari, PR-mutaxassislar va imijmeykerlar faol ishtirok etadi. Ular yetakchining nutq uslubi, jamoatchilik bilan muloqoti, kiyinish madaniyati va hatto tana tilini sinchkovlik bilan nazorat qilib boradilar.

Yevropa mamlakatlarida siyosiy yetakchining imijini shakllantirishda shaxsiy hayot ochiqligi va yetakchining fuqarolar bilan bevosita muloqoti muhim o'rin tutadi. Buyuk Britaniya bosh vaziri Margaret Tetcher o'zining qat'iy qarorlari, aniq pozitsiyasi va o'ziga xos notiqlik mahorati bilan tanilgan. Germaniyada Angela Merkel yetakchilik yillarida oddiylik, soddalik va samarali boshqaruv qobiliyatini o'z imijining asosiy ustuniga aylantirdi. Fransiya prezidenti Emmanuel Makron esa yosh va dinamik lider sifatida ko'rinish berishga intilib, zamonaviy media texnologiyalaridan faol foydalanmoqda.

Osiyo mamlakatlarida esa yetakchining milliy an'analariga mos, kuchli va nufuzli qiyofasini yaratish muhim hisoblanadi. Xitoyda siyosiy yetakchilarning imiji davlat mafkurasi va partiya intizomiga mos ravishda shakllantiriladi. Masalan, Si Szinpin o'zini xalq rahbari sifatida ko'rsatish uchun turli islohotlarni ilgari surib, oddiy xalq bilan uchrashuvlar o'tkazib kelmoqda. Janubiy Koreya va Yaponiya yetakchilari esa

iqtisodiy rivojlanish va texnologik taraqqiyotga urg'u berib, global miqyosda yetakchilik imijini shakllantirishga harakat qilmoqdalar.

Xorijiy mamlakatlarda yetakchining imijini shakllantirish strategiyalari jadvali:

Mamlakat	Imij shakllantirish usullari	Asosiy vositalar	Misollar
AQSh	Shaxsiy brend va media orqali ta'sir o'tkazish	OAV, ijtimoiy tarmoqlar, saylov kampaniyalari	Franklin Ruzvelt, Barak Obama, Donald Tramp
Buyuk Britaniya	Rasmiylik va qat'iyat	An'anaviy ommaviy axborot vositalari, ijtimoiy qadriyatlar	Margaret Tetcher, Uinston Cherchill
Fransiya	Intellektual yetakchilik	Nutq so'zlash san'ati, diplomatiya	Sharl de Goll, Emmanuel Makron
Xitoy	Xalqparvarlik va barqarorlik	Davlat ommaviy axborot vositalari, milliy qadriyatlar	Si Szinpin
Rossiya	Kuchli rahbar imiji	Davlat axborot tarmoqlari, harbiy kuch namoyishi	Vladimir Putin
Yaponiya	Strategik rejalashtirish va texnologik taraqqiyot	Iqtisodiy islohotlar, innovatsiyalar	Shinzō Abe

Fransiyada esa siyosiy yetakchining imiji intellektual salohiyat va diplomatik mahorat bilan bog'lanadi. Masalan, Sharl de Goll milliy mustaqillik tarafdori sifatida tanilgan bo'lsa, bugungi kunda Emmanuel Makron yosh va global siyosatni yaxshi tushunadigan zamonaviy lider sifatida e'tirof etilmoqda.

Osiyo mamlakatlarida yetakchining imiji ko'pincha milliy qadriyatlar va an'analar bilan uyg'unlashgan holda shakllanadi. Xitoyda Si Szinpin o'zini xalq yetakchisi sifatida ko'rsatish uchun "oddiy xalq orasida" yurish, sanoat va qishloq hududlarini ziyorat qilish kabi usullardan foydalanmoqda. U o'zining imijini qat'iy boshqaruvchi, islohatchi va xalqparvar lider sifatida targ'ib qiladi.

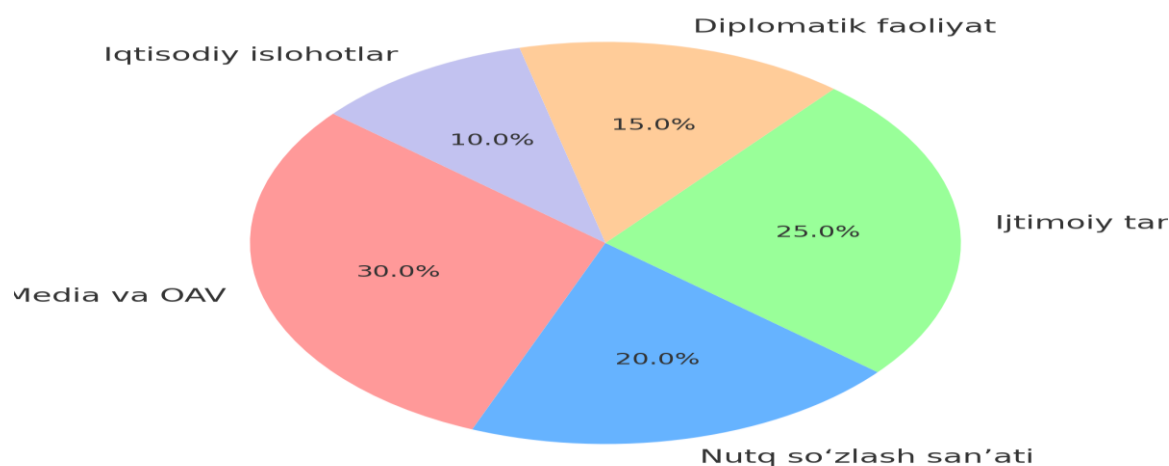
Janubiy Koreyada siyosiy yetakchining imijini shakllantirishda iqtisodiy muvaffaqiyat va texnologik taraqqiyot muhim o'rin tutadi. Prezidentlar iqtisodiy islohotlar va texnologiyalarni qo'llab-quvvatlash orqali o'z nufuzlarini mustahkamlashga harakat qilishadi.

Yaponiyada esa siyosiy yetakchining imiji uzoq muddatli strategik rejalashtirish va diplomatik yondashuv bilan bog'liq. Shinzō Abe o'zining iqtisodiy islohotlari –

“Abenomics” orqali nafaqat Yaponiyada, balki xalqaro miqyosda ham ishonchli lider sifatida tanildi.

Siyosiy yetakchining imijini shakllantirish va takomillashtirish bo'yicha xorijiy mamlakatlar tajribasi juda xilma-xildir. Har bir davlat o'zining tarixiy, madaniy, ijtimoiy va siyosiy sharoitlariga qarab yetakchining imijini yaratish usullaridan foydalanadi. Bu jarayonda Amerika Qo'shma Shtatlari, Yevropa mamlakatlari, Rossiya, Xitoy kabi davlatlarning tajribasi alohida ahamiyatga ega.

Yetakchining imijini shakllantirish vositalari

Yetakchining imijini shakllantirish vositalari

Xitoy tajribasida esa siyosiy yetakchining imiji partiya mafkurasi va davlatning uzoq muddatli strategiyasiga muvofiq shakllantiriladi. Xitoy rahbarlari o'zlarini davlat taraqqiyoti va barqarorlikning kafolati sifatida namoyon etishga harakat qiladilar. Masalan, Si Szinpinning yetakchilik uslubi uning milliy manfaatlarni himoya qilish, iqtisodiy islohotlarni amalga oshirish va “Xitoy orzusi” konsepsiyasini ilgari surish bilan bog'liq. Uning chiqishlari odatda mafkuraviy va milliy birlikka asoslangan bo'lib, bu ommaviy axborot vositalari orqali keng targ'ib qilinadi.

Xulosa. Rahbar imijining shakllanishida axborot siyosati, piar texnologiyalari va kommunikatsiya vositalarining tutgan o'rni tahlil qilinadi. Ayniqsa, bugungi raqamli davrda ijtimoiy tarmoqlarning kuchi, jamoatchilik fikrini shakllantirishdagi roli, siyosiy yetakchi imijiga qanday ta'sir ko'rsatishi amaliy misollar orqali yoritilgan.

Bundan tashqari siyosiy yetakchining imijini shakllantirishda milliy omillar bilan bir qatorda xalqaro tajribadan foydalanish muhim ekani alohida ta'kidlab o'tilgan. Jumladan, G'arb davlatlarida siyosiy liderlar ommaviy axborot vositalaridan samarali foydalanish orqali o'zlarining siyosiy brendlarini shakllantirgan bo'lsa, O'zbekiston tajribasida bu jarayon milliy qadriyatlar, xalqning mentaliteti va tarixiy xotirani inobatga olgan holda olib borilmoqda. Bu esa siyosiy yetakchilikda “mahalliylashgan global yondashuv” tamoyilining o'ziga xos namunasidir. Prezident Shavkat Mirziyoyevning siyosiy yetakchilik modeli tahlil qilinganida, uning xalq bilan muloqotga tayangan, ochiqlik, shaffoflik va islohotparvarlik ruhidagi faoliyati ko'plab

ijtimoiy qatlamlar tomonidan ijobiy qabul qilinayotgani ta'kidlanadi. Shu jihatdan olganda, siyosiy yetakchining ijtimoiy ongda shakllanuvchi obrazini faqat tashqi ko'rinish, siyosiy bayonotlar yoki rasmiy tashabbuslar emas, balki uning kundalik faoliyati, xalqqa yaqinligi va halolligi belgilaydi. Bu esa rahbarning imijini mustahkam, barqaror va xalqaro miqyosda ham raqobatbardosh qiladi.

Siyosiy yetakchilik tushunchasining amaliy jihatlarini yoritishga qaratilgan bo'lib, ayni mavzuning zamonaviy siyosiy hayotdagi o'rni, xalq bilan muloqot madaniyati, liderlik kompetensiyasi hamda siyosiy branding kabi muhim elementlarini ochib berdi. Ushbu ilmiy-amaliy tahlillar bitiruv malakaviy ishining asosiy yo'nalishlarini belgilashga asos bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Meliyev B. Zamonaviy yetakchilik konsepsiyasi. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2018.
2. Bobur Sh. Ommaviy kommunikatsiya nazariyalari. – Toshkent: Universitet, 2020.
3. Марченко М.Н., Дерябина Е.М. Теория государства и права России: учебное пособие: в 2 т. Т. 1.
4. Государство. — "Проспект", 2019 г. Марченко М.Н., Дерябина Е.М. Теория государства и права России: учебное пособие: в 2 т. Т. 1. Государство. — "Проспект", 2019 г.
5. To'xtasinov B. Siyosiy texnologiyalar. – Toshkent: Fan, 2021.
6. Rafiqov A. Siyosiy tafakkur va kommunikatsiya. – Toshkent: Fan, 2017.